

کارشناس روس: منطقه خلیج فارس در حال ورود به عصر جدیدی است

حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه کشورمان در نیمه دوم ژوئن از چهار کشور حوزه خلیج فارس بازدید کرد. عبداللهیان با امیر قطر، نخست وزیر امارات، نخست وزیر کویت، وزیر امور خارجه عمان، همتایان خود در این کشورها و مذاکره کننده ارشد دولت نجات ملی یمن دیدار و گفتگو کرد.

به گزارش آران نیوز به نقل از اسپوتنیک "ولادیمیر ساژین" خاورشناس مطرح روس در مطلبی در خصوص این سفرها نوشت: "لازم به یادآوری است که قطر، عمان، کویت و امارات عضو شورای همکاری کشورهای عربی خلیج فارس هستند که همچنین شامل پادشاهی عربستان سعودی و بحرین می باشد. این سازمان که در ماه مه 1981 تقریباً بلافاصله پس از انقلاب اسلامی در ایران تشکیل شد، روابط قوی نظامی، امنیتی، اطلاعاتی و دیپلماتیک با ایالات متحده دارد. حدود 43 هزار نیروی آمریکایی به طور دائم در پایگاه های نظامی این کشور در خلیج فارس (از جمله عراق و اردن) مستقر هستند. از جمله در کویت - حدود 13.5 هزار نفر، در قطر - حدود 10 هزار، در بحرین - 7 هزار، در امارات متحده عربی - 3.5 هزار، در اردن - 3.1 هزار، در عربستان سعودی – 2.7 هزار، در عراق - 2.5 هزار، در عمان - چند صد نفر. این پایگاه ها دارای زرادخانه عظیمی از تسلیحات و تجهیزات نظامی مدرن هستند: جدیدترین تانک ها، خودروهای زرهی، هواپیماهای جنگی نسل پنجم F-22Raptor، F-35LightningII، دفاع هوایی و سیستم های دفاع موشکی Patriot، THAAD. برای عملیات در خلیج فارس می توان دو گروه ضربت ناو هواپیمابر را در نظر گرفت. هر ناو هواپیمابر بیش از 5 هزار نفر و 80 هواپیمای جنگی را حمل می کند. تعداد کل پرسنل هر گروه 12-15 هزار نفر است.

در قطر، در پایگاه نظامی السیلیه، پایگاه مرکزی فرماندهی ایالات متحده (CENTCOM) مستقر شده است. حوزه مسئولیت سنتکام - خاورمیانه، شمال آفریقا، آسیای میانه، خلیج فارس، دریاهای عرب و سرخ و بخش غربی اقیانوس هند است. پایگاه فرماندهی نیروی هوایی آمریکا در پایگاه هوایی العدید و مقر ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا و اجزای اصلی عملکرد آن در بحرین قرار دارد. در سال 2020، اسرائیل در چارچوب باصطلاح توافقنامه ابراهیمی، روابط خود را با امارات، بحرین، سودان و مراکش عادی کرد.

می توان گفت که وضعیت خاورمیانه برای ایران خوش بینی ایجاد نکرده است. با این حال، اخیراً وضعیت به تدریج شروع به تغییر کرده است. اول اینکه، ایالات متحده اعتبار خود را نزد اعراب (و نه تنها نزد آنها) از دست می دهد. علاوه بر این، مشکلات اصلی واشنگتن امروز اوکراین و چین (همراه با تایوان) هستند.

ثانیاً، به عنوان بخشی از اجرای طرح "یک کمربند، یک جاده"، سیاست خاورمیانه ای جمهوری خلق چین در حال فعال شدن است. نقش موفق پکن به عنوان یک واسطه در احیای روابط ایران و عربستان، می تواند اساس روندهای صلح آتی در خاورمیانه باشد. رسانه های ایرانی خاطرنشان کردند که توافق در ماه مارس بین ایران و عربستان سعودی منجر به گسترش شدید همکاری های منطقه ای شد.

خاورمیانه در حال ورود به عصر جدیدی است. تهران این را به خوبی درک می کند و به دنبال تقویت موقعیت خود در منطقه خاورمیانه است. سفرهای اخیر وزیر امور خارجه ایران به این موضوع اختصاص داشت.

قطر؛ شیخ تمیم بن حمد آل ثانی امیر قطر و ابراهیم رئیسی رئیس جمهور ایران در روز 27 ژوئن طی گفتگوی تلفنی به ماهیت پر بار سفر آقای عبداللهیان اشاره کردند. امیر قطر از آمادگی کشورش برای گسترش همکاری های اقتصادی و سرمایه گذاری در ایران خبر داد. رئیس جمهور ایران بر اهمیت همکاری با قطر هم برای تهران و هم برای کل منطقه تاکید کرد.

عمان؛ روابط عمان و ایران قوی و پایدار است. آنها به دلیل نزدیکی جغرافیایی دو کشور و پیوند خونی اقوام ساکن در سواحل خلیج فارس این چنین هستند. علاوه بر این، ایران با عمان کنترل تنگه هرمز را در دست دارد که بخش قابل توجهی از صادرات نفت و گاز طبیعی مایع از آن عبور می کند. هدف از سفر ژوئن وزیر عبداللهیان به عمان، دقیق سازی و اجرای توافقات دوجانبه قبلی بود. کویت؛ علیرغم همه مشکلات، روابط کویت و ایران در سال های اخیر در جهت مثبتی در حال

توسعه بوده است. عبداللهیان در سفر به کویت در خصوص موضوعات مختلف همکاری‌ها گفت و گو کرده و بر آمادگی ایران برای ارتقای سطح آن تاکید کرد. طرف کویتی نیز به نوبه خود اعلام کرد که هیچ مانعی برای توسعه بیشتر روابط بین دو کشور وجود ندارد.

امارات متحده عربی؛ روابط ایران و امارات غیرقابل پیش بینی است و سابقه ای عمیق در طول قرن‌ها پیش دارد. اما در اینجا نیز گرایش‌های مثبتی در دو سال اخیر ظاهر شده است. عبداللهیان در امارات با شیخ امارات عبدالله بن زاید آل نهیان و دیگر مقامات ارشد این کشور دیدار و گفتگو کرد. طرفین بر اهمیت اقدامات چندجانبه مبتنی بر همکاری و مشارکت تاکید کردند. در این سفر موافقتنامه توسعه و مدیریت خدمات حمل و نقل هوایی بین امارات و ایران به امضا رسید.

خلاصه. در نیمه دوم قرن بیستم، تحت الحمایه‌های سابق بریتانیا در خلیج فارس استقلال یافتند. پنج پادشاهی عربی تشکیل شد: کویت (1961)، عمان (1970)، بحرین (1971)، امارات متحده عربی (1971)، قطر (1971). پادشاهی کنونی عربستان سعودی در سال 1932 تشکیل شد.

در شرایط امروزی سفرهای وزیر امور خارجه ایران آقای عبداللهیان به موقع به نظر می‌رسد. وزیر امور خارجه ایران در خصوص نتایج سفر خود به کشورهای خلیج فارس اظهار داشت: "گفت و گو با مقامات عالی‌رتبه و همتایانم در این کشورها بسیار مثبت، سازنده و برای همگان در دو سوی شمال و جنوب پهنه آبی راهبردی خلیج فارس امیدآفرین بود و نویدبخش فردایی بهتر، امن تر و شکوفاتر برای مردمانی که پیوندهای مودت و محبت و خویشاوندی میان آنان ریشه دار و عمیق است. با هریک از این کشورها درباره رفع موانع و تسهیل همکاری‌های اقتصادی، تجاری، گردشگری، علمی و فناوری و سایر حوزه‌های مورد علاقه بحث و تبادل نظر داشتیم".

یکی از نتایج بسیار مهم سفر آقای عبداللهیان، حمایت از ابتکار آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل متحد برای نشست وزرای خارجه هشت کشور واقع در سواحل جنوبی خلیج فارس به اضافه ایران و عراق است. وزیر امور خارجه ایران همچنین پیشنهاد تشکیل یک ابزار دائمی منطقه ای کشورهای خلیج فارس را داد. وی اعلام کرد: "جمهوری اسلامی ایران بر این باور است که ایجاد سازوکاری مشترک برای گفتگو و همکاری با حضور همه کشورهای حوزه راهبردی خلیج فارس، بیش از هر زمان دیگری لازم و ثمربخش است. بدین منظور ما با استقبال از ابتکار دبیر کل سازمان ملل مبنی بر نشست وزرای خارجه منطقه در نیویورک، ایده تشکیل "مجمع گفتگو و همکاری" با مشارکت همه کشورهای دو سوی شمال و جنوب خلیج فارس را مطرح خواهیم کرد. ما این ابتکار دبیر کل را به فال نیک می‌گیریم".